Wykładziny podłogowe

Wilfried Zapke
Tłumaczył Bronisław Bartkiewicz Problem wyboru
Wykładzina podłogowa tworzy wierzchnią warstwę podłogi. Rodzaj materiału oraz konstrukcja tej warstwy decydują o właściwościach użytkowych podłogi i wrażeniach estetycznych.

Jednakże wybór wykładziny podłogowej to nie tylko sprawa estetyki. Równie istotną rolę odgrywają aspekty użytkowe, takie jak: trwałość, łatwość utrzymania czystości, oraz izolacyjność cieplna i akustyczna. Także kryteria materiałowe i ich podatności na utylizację - gdy przyjdzie czas na wymianę wykładziny - zyskują dziś na znaczeniu. I wreszcie dla coraz większej ilości użytkowników głównym kryterium wyboru jest oddziaływanie na zdrowie mieszkańców.

Kamień naturalny, kamień sztuczny, tworzywo, drewno + korek, dywan
Użytkownik ma dzisiaj wybór pomiędzy wykładzinami tzw. twardymi, jak: kamień naturalny, okładziny ceramiczne, kamień syntetyczny lub twarde tworzywa sztuczne oraz zróżnicowanymi wykładzinami miękkimi dywanowymi. Elastyczne wykładziny podłogowe z korka i linoleum oraz miękkie wykładziny z tworzywa sztucznego tworzą ogniwo, wiążące te dwie grupy. Drewno w zależności od sposobu obróbki i ułożenia może należeć do wykładzin elastycznych, lub twardych.

Podłogi pływające
Dla dobrego funkcjonowania wykładzin podłogowych najistotniejsze znaczenie mają właściwości podłoża. W większości przypadków podłoże wykonuje się jako podłogę pływającą. Jeżeli podłoże wykonane jest prawidłowo, a pomiędzy posadzką i ścianami umieści się pasy izolacyjne w celu uniknięcia powstawania mostków dźwiękowych, nie występują problemy ochrony przed hałasem, wywołanym niedostatecznym tłumieniem odgłosu kroków.

Sama wykładzina powinna odznaczać się możliwie największą równością powierzchni. Nierówności, szczególnie wypukłości punktowe należy likwidować. W przeciwnym przypadku powstają zróżnicowane grubości posadzki, które mogą być przyczyną niedostatecznej ochrony przed hałasem.

Przy wyborze wykładziny podłogowej należy kierować się następującymi kryteriami:

- Przeznaczenie pomieszczenia.
Jeżeli np. łazienka wymaga wykładziny odpornej na wilgoć, to w pokoju dziecinnym potrzebna jest wykładzina lekka, łatwa do utrzymania w czystości i nadająca się do zabawy na niej.

- Wielkość pomieszczenia.
Wzór na wykładzinie ma wpływ na wrażenie optyczne określające wielkość pomieszczenia. Wzór poprzeczny lub podłużny powodują różne efekty przestronności.

- Izolacyjność cieplna i dźwiękowa.
Wykładziny podłogowe decydują o właściwościach w zakresie izolacji cieplnej i akustycznej, zwłaszcza w starym budownictwie. W przypadku ogrzewania podłogowego należy używać wykładzin, które są wyraźnie do tego celu przeznaczone.

- Cena.
Porównywanie cen zawsze się opłaca; jednak jakość musi mieć także swoją cenę.

- Utrzymanie czystości.
Gładkie wykładziny podłogowe są łatwiejsze do utrzymania w czystości niż szorstkie; jasne brudzą się łatwiej niż ciemne. Wygodniej jest podłogę odkurzyć niż zmyć. Ale bardziej higieniczne jest wytarcie podłogi na mokro niż odkurzenie. Nawet tzw. mikrofiltry w odkurzaczu nie zapobiegają rozprzestrzenianiu się drobnych cząstek pyłu w powietrzu wewnątrz pomieszczenia.

- Zdrowotność.
Układanie, uszczelnienie, czyszczenie i utrzymanie w czystości są obarczone większym lub mniejszym ryzykiem zagrożenia zdrowia. Podrażnienia skóry, oczu i układu oddechowego powstają często z powodu substancji, odsysanych z wykładziny podłogowej.

Kleje uniwersalne
Powszechną dziś praktyką, od której jest niewiele wyjątków, jest trwałe łączenie wykładzin z podłożem. Dominującą techniką łączenia jest klejenie. Są kleje właściwe do każdej wykładziny i do każdego zastosowania. Mogą być brane pod uwagę następujące rodzaje:

- kleje na rozpuszczalnikach,
- kleje dwuskładnikowe,
- kleje dyspersyjne,
- kleje do glazury.

Kleje z dodatkiem rozpuszczalników
Kleje na rozpuszczalnikach wytwarzane są na bazie żywic sztucznych i naturalnych, lub kauczuku syntetycznego bądź naturalnego. Procentowy udział rozpuszczalnika jest zmienny, ale w niektórych przypadkach może dochodzić do 80%. Z powodu tego wysokiego udziału rozpuszczalnika takie kleje prowadzą do ogólnego zanieczyszczenia powietrza. Szczególnie przy pracy w źle, lub całkowicie nie wietrzonych pomieszczeniach należy się liczyć z istotnym stężeniem rozpuszczalnika w powietrzu. Nawet jeszcze w cztery do sześciu tygodni po zastosowaniu można wykazać pozostałość rozpuszczalnika w pomieszczeniu.

Kleje dwuskładnikowe to substancje klejące, które działają na zasadzie reakcji chemicznej. Składają się one z żywicy reakcyjnej w formie połączeń epoksydowych lub poliuretanowych i utwardzacza, którym może być np. nadtlenek benzylu lub poliizocyjanat. Zarówno żywica, jak i utwardzacz zawierają składniki toksyczne i tak:
żywica epoksydowa -> epichlorhydrynę,
poliuretan -> izocyjanian.

W celu przyspieszenia procesu klejenia i lepszego twardnienia stosuje się dodatki, jak np.: aminy, sole metali ciężkich, połączenia siarki i azotu.

Woda zamiast rozpuszczalników
Kleje dyspersyjne zawierają składniki klejące, bardzo drobno rozproszone w wodzie (zdyspergowane), ale zbudowane na tej samej zasadzie, co kleje na rozpuszczalnikach. Mają one wygląd mleka, prawie bez zapachu, a zawartość substancji stałych w wodzie utrzymuje się w przedziale 40 - 60%. Dodatki w postaci zmiękczaczy, rozpuszczalników i żywic poprawiają właściwości urabiania.

Klejenie następuje w wyniku odparowania wody. Jeśli również w przypadku tych klejów istnieje jeszcze niebezpieczeństwo odparowywania składników toksycznych, jest ono jednak znacznie mniejszym problemem. Kleje te są zdecydowanie korzystniejsze od klejów na rozpuszczalnikach, z powodu o wiele mniejszego potencjalnego zagrożenia substancjami trującymi i pod każdym względem są przyjaźniejsze dla środowiska.

Wśród klejów do glazury można wyróżnić zaprawy cienkowarstwowe na bazie cementu, ale również kleje dyspersyjne na bazie żywic syntetycznych, niekiedy również z dodatkiem cementu. Dostępne są też kleje dwuskładnikowe na bazie żywic epoksydowych i poliuretanowych. W odniesieniu do klejów dyspersyjnych i dwuskładnikowych obowiązują informacje podane wcześniej. Zaprawy cementowe na ogół zawierają składniki uszlachetniające z tworzyw sztucznych, które nie zawsze zapewniają pozytywne rezultaty.